

Commando-overdracht Commandant der Strijdkrachten

Middendorp nieuwe baas krijgsmacht

Generaal Tom Middendorp heeft donderdag 28 juni het commando over de Nederlandse krijgsmacht overgenomen van zijn ranggenoot Peter van Uhm. Met een ferme handdruk en een amicale schouderklop droeg de infanterist het commando over aan de genist. “Een zeer eervolle, betekenisvolle opdracht.”

De commandowisseling, op het Binnenhof in Den Haag, en de bijbehorende overdracht van bevoegdheden was omgeven met groot militair ceremonieel. Bewapende detachementen uit alle krijgsmachtdelen gaven acte de présence bij de plechtigheid. Ook aanwezig waren dragers van de Militaire Willemsorde, veteranen, nabestaanden van gesneuvelde Nederlandse militairen, politici en diplomatieke vertegenwoordigers van NAVO-landen.

Middendorp heeft nu de militaire leiding over de marine, land- en luchtmacht. “De Nederlandse militair is trots op zijn werk, maar heeft ook zorgen”, sprak Middendorp. “Zorgen over de eigen toekomst bij Defensie. En zorgen over ‘waarom bezuinigen terwijl de wereld er niet veiliger op wordt en Defensie meer dan ooit wordt ingezet’. Ik deel die zorgen. Daarom richt ik mij de komende tijd op drie hoofdzaken: personeel, missies en vernieuwing.”

Generaal Peter van Uhm feliciteert zijn opvolger generaal Tom Middendorp met het commando over de Nederlandse krijgsmacht.

FOTO'S: SM Gerben van Es en sgtl Dave de Vaal (AVDD)

‘Stoppen was geen optie’

Na vier ‘tropenjaren’ als CDS komt met de overdracht van het commando aan opvolger generaal Tom Middendorp een einde aan een militaire carrière van bijna veertig jaar. Generaal Peter van Uhm weet al wat hij gaat missen. “De mensen. De kameraadschap binnen Defensie is het mooiste wat er is”, zegt de generaal vlak voor z’n afscheid. “M’n BlackBerry en de vele tassen post die ik elke dag moest doornemen, ga ik zeker niet missen. Tijdens missies plant een commandant altijd een rustmoment, een zogenoemde lull in the battle. Eén uur per dag even afschakelen en niet met de missie bezig zijn, om fris te blijven. Als Commandant der Strijdkrachten zat ik continu in de vijfde versnelling, want iedereen heeft recht op mijn volle aandacht. Een keer terugschakelen naar de derde versnelling, daar kijk ik nu naar uit.”

Draagvlak

De wereld en de krijgsmacht zijn flink veranderd sinds de tijd dat de bakkerszoon uit Nijmegen als 17-jarige cadet aantrad op de Koninklijke Militaire Academie. “Extremisme, internationaal terrorisme en cyberterreur zijn bijvoorbeeld de dreigingen van nu. In Nederland wordt niet altijd beseft wat de mogelijke gevolgen hiervan zijn in eigen land. Dat Defensie vaak als eerste wordt genoemd als ‘goede’ bezuinigingspost en tegelijkertijd de roep onder de bevolking om meer veiligheid toeneemt, is bijna schizofreen. We moeten daarom als krijgsmacht blijven uitdragen waartoe we in staat zijn en wat we voor de maatschappij betekenen. Voor draagvlak moet er eerst begrip zijn.” De opgelegde structurele bezuiniging van bijna één miljard, het schrappen van twaalfduizend functies en zesduizend gedwongen ontslagen noemt Van Uhm wrang. De reorganisatie trekt diepe sporen door de organisatie én bij de mensen. “De krijgsmacht levert topprestaties, zoals in Afghanistan. Het voelt voor de mensen alsof ze als dank een trap na krijgen. Dat roept onrust en onvrede op, bij de militairen en burgers die bij Defensie werken, maar ook hun thuisfront. Die pijn begrijp ik. Maar ondanks die onrust heb ik gemerkt dat iedereen z’n verantwoordelijkheid neemt en z’n werk goed blijft doen. Daar heb ik veel waardering voor.”

Leiderschap en vertrouwen

Van Uhm spreekt graag over leiderschap. Gelouterd zowel door militaire collega’s als het bedrijfsleven en politiek. Zijn presentatie met geweer op TEDxAmsterdam, die intussen via internet al bijna één miljoen hits heeft, is daar exemplarisch voor. Een leider, eerlijk, direct en met een typische humor. “Leidinggeven is de core business van de krijgsmacht. Jezelf blijven. Dat is de manier. Mensen prikken er doorheen als je je anders voordoet. Militairen moeten blindelings op elkaar kunnen vertrouwen, omdat het in onze organisatie kan gaan om leven of dood. De kunst is tussen én toch boven je mensen te staan.” Van Uhm haalt een voorbeeld aan. “Tijdens een internationale oefening in Duitsland in hartje winter moest ik als jonge kapitein mijn compagnie vertellen dat ze toch aangewezen waren voor een oefening waarvan ik voor het verlof had gezegd dat we niet gingen. Ik was het niet met die beslissing eens en wist dat ik op grote weerstand kon rekenen van mijn toen grotendeels dienstplichtige mannen. Ik verzamelde ze om me heen en begon me vervolgens uit te kleden. Ik zei: “Mannen, ik sta in mijn hemd tegenover jullie.” En ik vertelde dat we tóch naar de oefening moesten. Hierdoor begrepen ze dat ik het niet eens was met de beslissing maar dat er geen keuze was. Op een avond hoorde ik dat een aantal van m’n mannen zongen: ‘Hup Holland

Troepenman

Demissionair minister Hans Hillen van Defensie sloot de commando-overdracht af door scheidend Commandant der Strijdkrachten generaal Peter van Uhm namens de koningin te benoemen tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau met de Zwaarden. Van Uhm kenmerkte zich volgens Hillen als troepenman. “Een generaal die het liefst in zijn vlekkenpak stond, één met zijn mannen en vrouwen. Loyaal aan zijn mensen. Loyaal aan de politiek. De grote bezuinigingen die zo moeilijk zijn voor zijn militairen, heeft hij uitgevoerd. Hij heeft daarvoor de verantwoordelijkheid durven nemen. Dat is leiderschap. Ik dank hem voor zijn inzet en de persoonlijke offers die hij voor ons land heeft gebracht.”

‘De kunst is tussen én toch boven je mensen te staan’

hup, laat de cap niet in zijn hempie staan”, vertelt van Uhm met een glimlach. “Vanaf toen wist ik zeker dat ik als commandant het vertrouwen had van mijn mensen.”

Mokerslag

Dieptepunt is het sneuvelen van collega’s tijdens missies. “Elke keer opnieuw een mokerslag.” Uruzgan is daarmee naast een militair hoogtepunt tegelijkertijd een dieptepunt, ook persoonlijk. Eén dag na het aantreden van Van Uhm als CDS in 2008 komen soldaat-1 Mark Schouwink en zijn zoon Dennis, pelotonscommandant bij de pantserinfanterie, om het leven. Nog twee anderen raken zwaargewond, als ‘de bak’ van de vier mannen op een geïmproviseerd explosief rijdt. “Natuurlijk overwoog ik het even, maar stoppen als CDS was geen optie. De jongens van Dennis’ peloton moesten ook verder. Als mens en als commandant kon ik niet ineens afhaken en alles overboord gooien waar ik voor sta. En waar m’n zoon voor stond. M’n gezin gaf me de uitdrukkelijke steun om door te gaan. Zij gaven mij die ruimte en die geef ik straks weer aan hen terug. Daar hebben ze meer dan recht op.”

TEKST: kap Corné Dalebout

'Alert op kwaliteit en professionaliteit'

De nieuwe Commandant der Strijdkrachten, generaal Tom Middendorp, weet wat hij de komende jaren wil: zich inzetten voor prima opgeleid en geoefend personeel dat beschikt over goed materieel. En de vinger aan de pols houden van de reorganisatie. "Door de bezuinigingen is er straks niet voor iedereen plek. Die zorg kan ik niet wegnemen. Maar ik beloof te waken over de zorgvuldigheid en over het behoud van kwaliteit en professionaliteit. Want onze inzet gaat gewoon door. Daarmee tonen we onze waarde voor Nederland en de samenleving. We hebben enorme stappen vooruit gezet. Die mogen we niet verloren laten gaan."

De generaal maakte ter voorbereiding op zijn nieuwe baan een uitgebreide ronde langs de eenheden. Het gevoel dat hij aan zijn bezoeken overhield, bleek dubbel. Bij het personeel bespeurt de CDS een enorme gedrevenheid, maar ook ziet hij de zorgen over de eigen toekomst. Voor deze kwestie heeft Middendorp geen panklare oplossing. De organisatie wordt in rap tempo klaargemaakt voor een verkleining met twaalfduizend functies. Duidelijkheid hierover laat nog even op zich wachten. Middendorp wil dit proces zo kort mogelijk laten duren, maar vraagt de betrokkenen om begrip en geduld: "Zorgvuldigheid is belangrijk."

Tijdens zijn bezoeken liet de CDS meteen merken wat hij als hoogste militair is: een troepenman die met tact opereert, maar ook weet hoe het voelt in de blubber te staan. Op de vraag welke functie hij het mooist vond, antwoordt hij stevast: "Die van commandant Taskforce Uruzgan". De hechte samenwerking met civiele en militaire partners sprak hem enorm aan. "Wanneer alles bij elkaar komt, zie je het effect van doordachte gezamenlijke inspanningen".

Innovatie

De generaal blijft ondanks de reorganisatie alert op kwaliteit en professionaliteit. "Alleen door te investeren in mensen en middelen kunnen we onze opdrachten goed en veilig uitvoeren. Een gevulde organisatie, een intensief oefenprogramma en voldoende reservedelen gelden ondermeer als belangrijke randvoorwaarden. Wedstrijden kunnen we alleen winnen door keihard te trainen en oefenen." Ondanks dat ze in ruw vaarwater verkeert, vindt Middendorp de krijgsmacht nog steeds een aantrekkelijke werkgever. "Ik zie bij mijn mensen een grote gedrevenheid en liefde voor het vak. Dat moeten we koesteren en vasthouden. Het personeel kan rekenen op een luisterend oor, mits verhalen goed zijn onderbouwd. Deze bijzondere organisatie leiden, lukt alleen als je weet wat er speelt en daar oog voor hebt. Mij zul je dus niet alleen in de politieke arena vinden, maar ook in de inzetgebieden, op de oefenterreinen en in de werkplaatsen."

TEKST: André Twigt

Generaal T.A. (Tom) Middendorp

Geboren: 6 september 1960 in Rheden (Gelderland)

Opleidingen (onder meer): VWO, Koninklijke Militaire Academie, specialistische opleiding aan het Genieopleidingscentrum, Command en General Staff College (Verenigde Staten)

Functies (onder meer): commandant pantsergeniepeloton, hoofd bureau projectmanagement, commandant geniecompagnie (Seedorf), militair assistent plaatsvervangend Chef Defensiestaf, hoofd bureau nationale plannen (Münster), commandant geniebataljon, beleidscoördinator Hoofddirectie Algemene Beleidszaken, hoofd Afdeling Bestuursondersteuning, commandant 13 Mechbrig, Directeur Operaties Defensiestaf

Uitzendingen (onder meer): senior political advisor en plaatsvervanger van de ambassadeur van de NAVO (Afghanistan, 2006), commandant TFU (Afghanistan, 2009)

Thuisfront: getrouwd met Lilian, een dochter en een zoon

Hobby's: hardlopen, motorrijden, golf